

ಪುರುವಂತರು

ನಮ್ಮ ಮಗಳ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪುರುವಂತರು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತ 'ಅಹಾಹಾ ವೀರಾ, ಅಹಹ ರುದ್ರಾ... ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕತ್ತಿ ರುಳುಪಿಸಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿದಾಗ ನೋಡುಗರ ಎದೆ ಝಲ್ ಎನಿಸಿತು. ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಮಗಳ ತುಟಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಅಕ್ಷರಶಃ ನಾವು ನಡುಗಿದ್ದೇವೆ. ಪವಾಡ ಎನ್ನುವಂತೆ ಗಾಯವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಿಭೂತಿ ಸವರಿರಿದಾಗ ರಕ್ತ ಹಾಗೂ ನೋವು ಮಂಗಳಮಾಯ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪುರುವಂತಿಕೆ ಜನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಕಲೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1200ರ ರಾಘವಾಂಕನ 'ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ' ಹಾಗೂ ಕ್ರಿ.ಶ. 1650ರ ರಂಗನಾಥನ 'ವೀರಭದ್ರ ವಿಜಯ' ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳು ವೀರಭದ್ರ ಅವತಾರವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಶಿವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮರ ನಡುವಿನ ವೈಷಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಜನ್ಮ ತಾಳುವ ಈ ವೀರಭದ್ರ, ಶಿವನ ಅಣತಿಯಂತೆ ದಕ್ಷನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಕಾವಿ ಬಣ್ಣದ ಧೋತರ, ಮೇಲಂಗಿ, ತೋಳಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಗರ, ಕಿವಿಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಗಂಟೆ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಗಳು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ನರಸಿಂಹನ ಮುಖ. ಕೈಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ, ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗ ಹಿಡಿದು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ಪುರುವಂತರು ಒಡವು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

—ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಮ. ತಾಳಿಕೋಟೆ

ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ ನಾಯಕಿ ಸಮಾಧಿ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಭೀಮಸಮುದ್ರ ಗ್ರಾಮದ ಭೀಮಸಮುದ್ರ ಕೆರೆಯನ್ನು 16-17 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮಣ್ಣ ನಾಯಕರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಆಗ ಎಷ್ಟೇ ಕೆರೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದರೂ ನೀರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆನಂತರ ಈ ಕೆರೆಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಹಾರವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವಂತಾಯಿತಂತೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಎರಡನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ. ಸಾವಿರದ ಎಂಟು ನೂರು ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರುಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಗರ್ಭಿಣಿಯ ಸಮಾಧಿ ಇದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಗೌರವ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆರೆಯ ಮೇಲೆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೂ ಸಮಾಧಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

—ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ಸಂತೋಷ್ ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ

12/05/2020

ತಂಟೆ ಮಾಡದ ಚೆಲುವೆ!

ಮಧ್ಯಕರ್ನಾಟಕದ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಹೂವು ಯಾರಿಗೂ ತಂಟೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ತಂಕೈ, ತಂಗೆಟೆ, ತಂಟೆ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಾರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಅರಳಿ ನಳನಳಿಸುವ ಈ ಹೂವಿಗೆ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಅಥವಾ ದೇವರ ಮುಡಿಗೇರುವ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದರ ಚೆಲುವು ಕುಂದುವುದಿಲ್ಲ! ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆವ ಈ ಹೂವಿನ ಪೊದೆ ಕುರುಚಲು ಸಸ್ಯದ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕೈದು ಅಡಿಗಳೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಈ ಸಸ್ಯದ ಕಾಯಿ ತೊಗರಿ ಕಾಯಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಿರುತ್ತದೆ.

—ಚನ್ನಬಸವ ಪುತ್ತೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ